

УДК 657.6:336.226
DOI: 10.60022/2(6)-15S

Татенко Назар Юрійович

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет, Україна

Tatenko Nazar

PhD Student

Department of Financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9713-5977

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ІМПЕРАТИВИ АУДИТУ ОПОДАТКУВАННЯ ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню організаційних імперативів аудиту оподаткування великих підприємств. Обґрунтовано, що в першу чергу такі імперативи відрізняються в залежності від специфіки діяльності підприємства. Досліджено вплив внутрішнього податкового контролю чи внутрішнього аудиту оподаткування на організацію зовнішнього аудиту оподаткування великого підприємства. Обґрунтовано, що важливим організаційним імперативом є наявне інформаційне забезпечення великого підприємства та його інформаційна безпека. Виокремлено і структуровано основні інформаційні фактори впливу на організацію аудиту оподаткування великого підприємства. Окреслена особлива роль аналізу операцій підприємства з контрагентами, що є ризиковими чи мають сумлінну репутацію. Наголошено, що іншим важливим імперативом організації аудиту оподаткування великого підприємства є його збитковість чи прибутковість. Наведено обсяг робіт, який мають провести аудитори при декларуванні підприємством збитки в минулих звітних періодах. В статті проаналізовано співвідношення кількості прибуткових та збиткових великих підприємств упродовж 2010 – 2024 років. Розкрито роль організаційно-правової форми великого підприємства як важливого організаційного імперативу для аудиту оподаткування. Наведено та охарактеризовано основні відмінності у ТОВ і АТ великого підприємства, що впливають на планування та розробку процедур при аудиті оподаткування. Також наведено інші важливі організаційні імперативи аудиту оподаткування: кваліфікація фахівців, що його здійснюють, обов'язковий чи ініціативний аудит замовляє підприємство, обмеження на час воєнного стану. За результатами дослідження було виокремлено недоліки організаційних імперативів аудиту оподаткування великих підприємств та запропоновано напрями їх удосконалення.

Ключові слова: організаційні імперативи, аудит оподаткування, внутрішній податковий контроль, великі підприємства, аудитори, податкові органи, ПДВ, податок на прибуток.

ORGANISATIONAL IMPERATIVES OF THE AUDIT OF TAXATION OF LARGE ENTERPRISES

Abstract. The article is dedicated to the study of organizational imperatives of the audit of taxation for large enterprises. It is substantiated that, first and foremost, such imperatives differ depending on the specifics of the enterprise's activities. The influence of internal tax control or internal taxation audit on the organization of external taxation audit for large enterprises has been investigated. It is justified that an important organizational imperative is the existing information support of the large enterprise and its information security. The main informational factors influencing the organization of taxation audit for large enterprises have been identified and structured. The special role of analyzing the enterprise's operations with counterparties that are either risky or have a good reputation has been outlined. It is emphasized that another important imperative for organizing of the audit of taxation for large enterprises is their profitability or loss-making status. The scope of work that auditors should be performed when the enterprise declares losses in previous reporting periods has been presented. In the article analyzes the ratio of profitable and loss-making large enterprises from 2010 to 2024. The role of the organizational and legal form of the large enterprise as

an important organizational imperative for taxation audit has been revealed. The main differences between limited liability companies (LLC) and joint-stock companies (JSC) of large enterprises that affect the planning and development of the audit of taxation procedures have been described. Other important organizational imperatives of taxation audit are also presented: the qualification of specialists conducting the audit, whether the audit is mandatory or initiated by the enterprise, and restrictions during martial law. Based on the research results, the shortcomings of the organizational imperatives of taxation audit for large enterprises have been identified, and directions for their improvement have been proposed.

Keywords: *organizational imperatives, taxation audit, internal tax control, large enterprises, auditors, tax authorities, VAT, profit tax.*

Постановка проблеми. В сучасних економічних реаліях аудит оподаткування відіграє надзвичайно важливу роль. Особливо він є важливим для великих підприємств, які є основними наповнювачами державного бюджету. Також його роль посилюється, враховуючи постійні законодавчі зміни в сфері бухгалтерського обліку та оподаткування. При цьому, щоб провести високоякісний зовнішній чи внутрішній аудит оподаткування, варто врахувати ряд організаційних факторів, що прямо чи опосередковано вплинуть на результати такого аудиту. Тому для вдосконалення проведення аудиту оподаткування важливо дослідити організаційні імперативи такого виду аудиту для великого підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями досліджень організаційних імперативів займалися різні видатні науковці. Зокрема, більшість останніх досліджень щодо організаційних аспектів стосувалось конкретних податків. Так, Візіренко С. В. досліджував організаційно-методичні засади аудиту фінансових результатів та податку на прибутку підприємства [1]. Фоміна Т. В. [2], Пугаченко О. Б. [3], Волчанська Л. В. [4], досліджували організаційні імперативи аудиту ПДВ. А в працях Тросянської К. М., Яромиш Л. С. [5] Білобровенко Т. В. [6] знайшли своє відображення організаційні засади аудиту ПДФО. Враховуючи те, що обрана тематика є недостатньо дослідженою, її розкриття додає цінність та актуальність дослідження.

Мета статті полягає в дослідженні і вдосконаленні організаційних імперативів аудиту оподаткування великих підприємств.

Виклад основного матеріалу. Аудит оподаткування, як і будь-який вид аудиту, потребує ретельної підготовки та організації. Саме завдяки правильно сформованим організаційним імперативам можливо побудувати високоефективну стратегію, програму аудиту, а також сформулювати достовірні висновки.

В першу чергу, організаційні імперативи такого аудиту відрізняються в залежності від специфіки бізнесу клієнта. Для прикладу, організація аудиту оподаткування агрохолдингу та фармацевтичної компанії матиме певні відмінності. Так, при перевірці першої аудиторі можуть включити в обсяг перевірки податок на землю, в той час як для другої важливим є перевірити наявність у підприємства ліцензій на розповсюдження лікарських засобів, відсутність чи вплив терміну якої може призвести як мінімум до заниження суми ПДВ. Тому для сільськогосподарського підприємства аудиторі можуть включити в обсяг робіт додатковий податок, на відміну від фармацевтичного підприємства, яке не є платником такого податку. Також варто врахувати й те, що підприємства цих різних галузей можуть сплачувати різні ставки ПДВ, що передбачені статтею 193 ПКУ [7]. А наприклад в деякі великі підприємства мають сезонну специфіку діяльності. Тобто в залежності від бізнесу клієнта, аудиторі мають враховувати, які процедури і методика буде застосовуватись щодо підтвердження податкових показників великих підприємств різних галузей. Адже в залежності від специфіки діяльності будуть різні підтверджуючі документи господарських операцій.

Наступним важливим організаційним базисом аудиту оподаткування великого підприємства є наявність чи відсутність внутрішнього податкового контролю чи внутрішнього аудиту оподаткування, а також їх організація. Від результату тестування контролюючих підрозділів буде залежати ключовий показник в аудиті оподаткування – рівень суттєвості. Так, якщо підприємство має ефективний контролюючий відділ, що, здійснює перевірку показників в податкових деклараціях, аналізує спірні податкові питання, аналізує та вдосконалює податкову модель, тощо, то рівень суттєвості буде високим, що дозволить менше проводити аудиторських процедур.

Крім наявності ефективного внутрішнього аудиту оподаткування, важливим імперативом є наявне інформаційне забезпечення та інформаційна безпека великого підприємства. Як правило, більшість великих підприємств для ведення обліку користуються програмою SAP чи BAS, а звітність подають

через MeDoc. І в залежності від цього, визначатиметься подальші процедури аудиту оподаткування. Так, програмне забезпечення SAP має значно складнішу структуру, чим BAS, а отже, облік податків є більш складним. Додатково досить часто SAP має певні настройки, які важко змінити, і бухгалтерам доводиться робити додаткові проведення. Також трапляються випадки, коли підприємство частково веде облік в одній програмі, а частково в іншій (рис. 1)

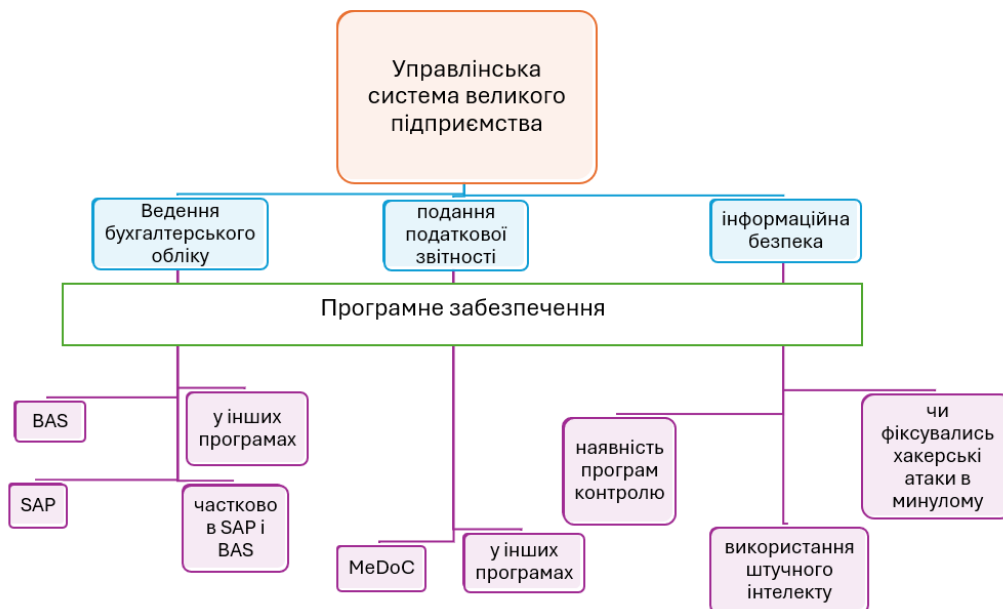

Рис. 1. Інформаційні фактори впливу на організацію аудиту оподаткування великого підприємства
Джерело: сформовано автором з власних досліджень

Отже, наведені дані на рис. 1 дозволяють структурувати основні імперативи інформаційної системи, які впливають на організацію аудиту оподаткування великого підприємства. Окремо варто зазначити, що аудиторам важливо дослідити, чи має підприємство програмне забезпечення, яке відповідає за захист інформаційних даних, а також чи були в минулому факти несанкціонованого витоку інформації, хакерські атаки, тощо.

На практиці досить часто податкові органи моніторять операції платників, які мають взаємовідносини з ризиковими контрагентами. У разі виявлення таких операцій, податкові органи можуть стверджувати про фіктивний податковий кредит з такими контрагентами, а також завищення витрат, що призводить до заниження податку на прибуток. Так, протягом січня-листопада 2024 року Центральне міжрегіональне управління ДПС по роботі з великими платниками податків провело 61 документальну перевірку платників податків, що співпрацювали з ризиковими контрагентами, в результаті чого було донараховано ПДВ у сумі 541,1 млн грн, податку на прибуток у сумі 444,1 млн грн, застосовано штрафні санкції на суму більше ніж 176,8 млн грн, зменшено залишок від'ємного значення ПДВ, що зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного періоду, у розмірі 26,7 млн грн та зменшено суму від'ємного значення об'єкта оподаткування податку на прибуток майже на 316,1 млн гривень [8]. Тому якщо при організації аудиту оподаткування стало відомо про те, що велике підприємство має взаємовідносини з ризиковими контрагентами, чи тих, хто має сумнівну репутацію, аудитори повинні додатково включити в процедури аналіз операцій по таких контрагентах, зокрема документальне та фактичне підтвердження отримання товарів, робіт чи послуг від таких постачальників.

Іншим важливим імперативом організації аудиту оподаткування великого підприємства є його збитковість чи прибутковість. Так, у разі якщо підприємство упродовж останніх років декларує збиток, то аудитори мають провести додаткові обсяги робіт, зокрема:

1. Визначити причини систематичної збитковості великого підприємства. Адже відповідно до п. 5 розділу III Порядку формування плану-графіка проведення документальних перевірок платників податків, від'ємне значення фінансового результату є одним з критеріїв для відбору до планової перевірки підприємства, що задекларувало такі результати [9]. Більш того, податкові органи зазвичай моніторять збитковість підприємств і можуть надсилати платникам листи з проханням пояснити причини таких

результатів. Тому якщо підприємство матиме аргументацію з цього питання, то податковим органам буде складніше довести фіктивність таких збитків. І навіть Верховний Суд у справі № 804/1750/14 від 21.06. 2022 р. у спорі між підприємством і податковим органом вказав на необхідність причин дослідження операцій, що спричинили збитковість підприємства [10].

2. Перевірити правильність розрахунку податкової різниці в рядку 3.2.4 додатку РІ Декларації з податку на прибуток, в тому числі, на яку суму збитків минулих років велике підприємство може зменшити свій фінансовий результат.

3. Навести відповідні рекомендації щодо оптимізації чи реструктуризації наявних збитків.

Статистичні дані свідчать, що співвідношення кількості прибуткових та збиткових великих підприємств впродовж різних була різною (рис. 2).

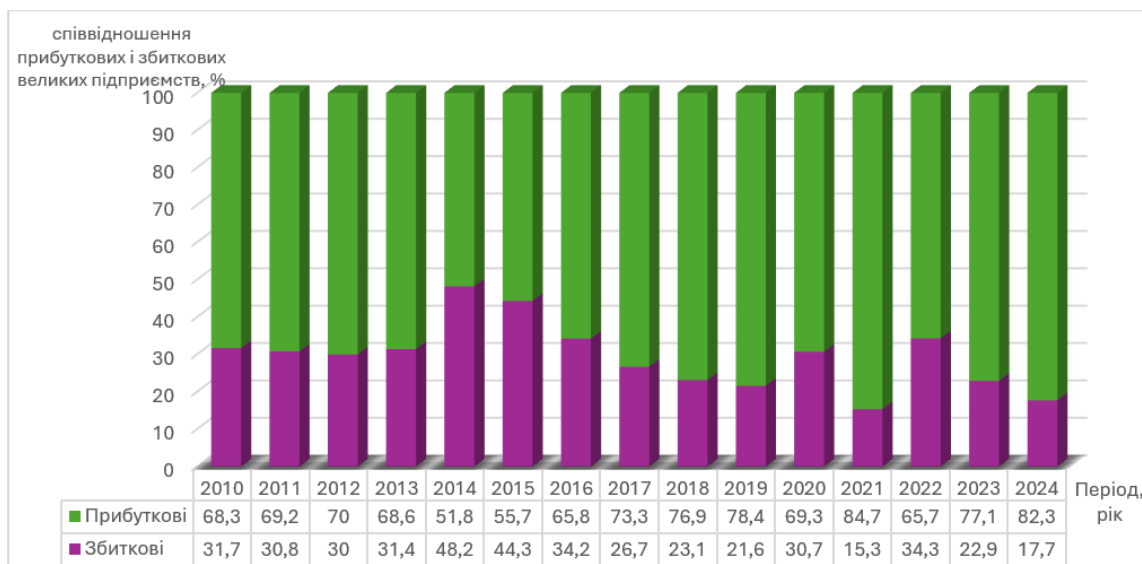

Рис. 2. Співвідношення кількості прибуткових та збиткових великих підприємств протягом 2010-2024 років

Джерело: сформовано за даними [11;12]

Наведені дані на рис. 2 дозволяють стверджувати, що у 2014 році кожне друге велике підприємство було збитковим. У 2015 році цей показник трохи зменшився, і збиткових великих підприємств становило 44.3%. Упродовж 2016-2024 роках кількість збиткових великих підприємств не перевищувало 34.3%. У 2024 році 82.3% всіх великих підприємств є прибутковими, що свідчить про позитивну динаміку порівняно з 2014 роком. Тобто обсяги додаткових процедур щодо збитків для великих підприємств у 2016-2024 роках аудиторів застосовували рідше, ніж у 2014-2015.

Іншим важливим організаційним імперативом є організаційно-правова форма великого підприємства, що підлягає аудиту оподаткування. Так, за офіційними даними Державної служби статистики України, станом на 1 липня 2025 року в Україні найбільша кількість зареєстрованих підприємств (822 545 компаній) мають організаційно-правову форму товариство з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) [13]. При цьому, великі підприємства найчастіше мають організаційно-правову форму ТОВ чи акціонерного товариства (далі – АТ), які в свою чергу поділяються на приватні та публічні (далі – ПрАТ чи ПАТ). З точки зору аудиту оподаткування, відмінність може полягати в тому, що в першу чергу, діяльність ТОВ і АТ регулюється різними законами. Також, для аудиту важливо визначити, чи не порушила компанія вимоги щодо нарахування і виплату дивідендів. Адже для прикладу, у разі отримання збитку, ТОВ може не платити дивідендів, в той час як збиткове АТ, яке у своєму складі має привілейовані акції, зобов'язане їх сплатити з спеціально сформованого резервного капіталу чи спеціального фонду (табл. 1).

Таблиця 1

Відмінності у ТОВ і АТ, що впливають на планування та розробку процедур при аудиті оподаткування великого підприємства

Критерій для порівняння	Товариство з обмеженою відповідальністю	Акціонерне товариство
Основоположний нормативно-правовий акт щодо функціонування організаційно-правової форми	Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» № 2275-VIII від 6 лютого 2018 року	Закон України «Про акціонерні товариства» № 2465-IX від 27 липня 2022 року
Виплата дивідендів:		
1) форма	Грошовими коштами, якщо інше не встановлено одностайним рішенням загальних зборів учасників	Виключно грошовими коштами
2) З чого платиться	З чистого прибутку чи нерозподіленого прибутку минулих років, за наявності збитку – не виплачуються	З чистого прибутку чи нерозподіленого прибутку минулих років, у разі збитку – не виплачуються, за виключенням привілейованих акцій, за якими виплачується за рахунок резервного капіталу товариства або спеціального фонду для виплати дивідендів за привілейованими акціями
3) Періодичність	за будь-який період, що є кратним кварталу, якщо інше не передбачено статутом	1 раз на рік
4) Термін виплати з моменту рішення про виплату	термін, що не перевищує 6 місяців з дня прийняття рішення про їх виплату, якщо інший строк не встановлений статутом товариства або рішенням загальних зборів учасників.	6 місяців з дня прийняття загальними зборами рішення про виплату дивідендів.
5) Обмеження щодо виплати дивідендів	1) товариство не здійснило розрахунків з учасниками товариства у зв'язку із припиненням їх участі у товаристві або з правонаступниками учасників товариства; 2) майна товариства недостатньо для задоволення вимог кредиторів за зобов'язаннями, строк виконання яких настав, або буде недостатньо внаслідок прийняття рішення про виплату дивідендів чи здійснення виплати. 3) не має права виплачувати дивіденди учаснику, який повністю або частково не вніс свій вклад; 4) інші вимоги, що можуть передбачатись статутом.	1) звіт про результати емісії акцій не зареєстровано у встановленому законодавством порядку; 2) власний капітал товариства є меншим або у результаті такої виплати стане меншим за суму розмірів його статутного капіталу, резервного капіталу та розміру перевищення ліквідаційної вартості привілейованих акцій над їх номінальною вартістю (положення цього пункту не застосовуються до банків); 3) майна товариства недостатньо для задоволення вимог кредиторів за зобов'язаннями, строк виконання яких настав, або за результатами прийняття такого рішення стане недостатньо для задоволення таких вимог; 4) товариство має зобов'язання щодо викупу акцій; 5) не може виплачувати дивіденди за простими акціями, якщо дивіденди за привілейованими акціями виплачені не в повному обсязі.
6) Наявність регулятора	Регулятор відсутній	НКЦПФР, яка також публікує відповідні нормативні акти щодо функціонування таких суб'єктів господарювання (наприклад, Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги і рекомендації, Про Затвердження вимог до корпоративного секретаря акціонерного товариства, ін.)
7) Мінімальний розмір статутного капіталу	Відсутня законодавча вимога щодо мінімального розміру	Становить 200 розмірів мінімальної заробітної плати, виходячи із розміру мінімальної заробітної плати, що діє на день створення (реєстрації) АТ
8) Складова статутного капіталу	Номінальна вартість часток його учасників (гроші, цінні папери, інше майно)	Номінальна вартість часток, що посвідчуються акціями (простими і привілейованими)

Джерело: складено за даними [14-17]

Наведені дані в таблиці 1 підкреслюють основні відмінності між ТОВ і АТ, що мають враховувати аудитори при організації проведення аудиту оподаткування великого підприємства. Оскільки процес створення і функціонування АТ є складнішим чим ТОВ, то очевидним є факт, що під час аудиту оподаткування для АТ аудитори мають провести більше процедур і витратити більше часу для підтвердження відповідності законодавчим вимогам щодо функціонування такої організаційно-правової форми, а також правильності нарахування і оподаткування дивідендів (у разі їх прийняття рішення про їх виплату) чим для ТОВ.

Окремо варто зазначити, що важливим організаційним імперативом є самі аудитори чи фахівці з податкового відділу, які проводять аудит оподаткування великого підприємства: їх кваліфікація, наявність сертифікатів аудитора, міжнародних сертифікацій (DipIFR, ACCA), тощо. Так, в більшості випадків аудиторські фірми встановлюють нормативи по навчанню, які мають пройти фахівці, що здійснюють аудит оподаткування. Попри це, саме наявність міжнародних сертифікацій чи сертифікату аудитора дозволяє фахівцю більш глибоко проаналізувати методологію та підходи ведення обліку за МСФЗ та їх кореляцію з нормами ПКУ.

Крім того, на організацію аудиту оподаткування впливає те, який аудит замовляє велике підприємство: ініціативний чи обов'язковий а також обсяги перевірки. Для прикладу при ініціативному аудиті підприємство може не включати податки в обсяг аудиторської перевірки, чи при проведенні аудиту може виявитись, що сума податків є менше встановленої матеріальності. В такому випадку аудит оподаткування фактично не проводиться, чи проводиться лише кілька невеликих процедур. Водночас при обов'язковому аудиті підприємства як правило, включають до обсягів і податки.

Також при організації аудиту оподаткування великого підприємства окремо варто враховувати обмеження, що діють під час воєнного стану. Для прикладу, наскільки підприємство розташоване далеко від зони бойових дій, чи має воно можливість нормально функціонувати і своєчасно сплачувати податки, працювати в певні години, яким чином організований робочий процес (в офісі чи дистанційно), тощо. Отже, наведені вище організаційні імперативи можна структурувати за різними ознаками (рис. 3).

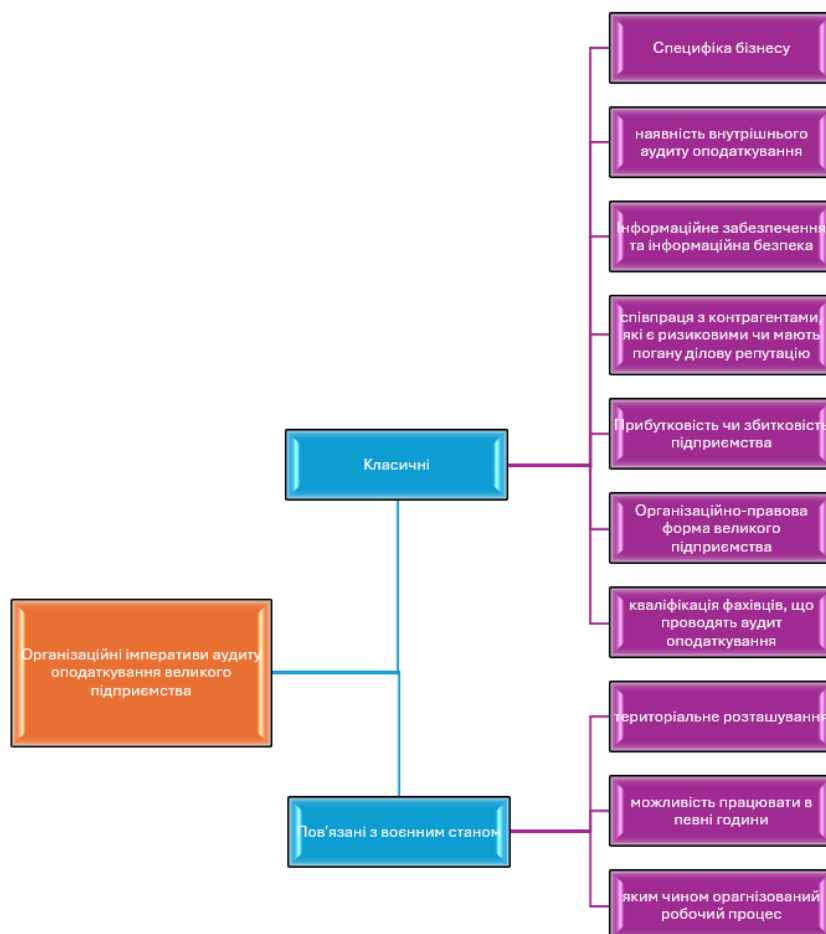

Рис. 3. Організаційні імперативи аудиту оподаткування великого підприємства
Джерело: сформовано автором

Наведений рис. 3 дозволяє структурувати основні організаційні імперативи, що повинні бути враховані при проведенні високоякісного аудиту оподаткування великих підприємств. При цьому, цінність такої класифікації є те, що її складові в більшості випадків можуть примінятись для будь якого великого підприємства, не залежно від його специфіки и галузі.

Висновки. Отже, організаційні імперативи є важливим етапом при проведенні аудиту оподаткування великих підприємств. Зокрема, від правильності їх формування залежить результат аудиту оподаткування. А особливо такі імперативи важливі при аудиті оподаткування саме для великих підприємств, адже вони мають більш складну структуру і сплачують найбільшу суму податків до бюджетів.

Під час проведення дослідження було наведено основні організаційні імперативи, а також запропоновано їх класифікацію. Водночас, недоліком таких імперативів є:

1. Відсутність законодавчого трактування аудиту оподаткування як окремого незалежного напрямку аудиту.

2. Внаслідок першого недоліку, відсутність структуризації організаційних імперативів на законодавчому рівні, внаслідок чого деякі з них можуть бути не враховані при аудиторській перевірці.

3. Відсутність законодавчої вимоги щодо обов'язковості внутрішнього аудиту оподаткування на великому підприємстві.

4. Відсутність обов'язкової вимоги щодо сертифікації фахівців, що залучаються до проведення аудиту оподаткування в аудиторських компаніях.

Враховуючи наведені недоліки, в якості вдосконалення організаційних імперативів аудиту оподаткування великих підприємств:

1. Запропоновано законодавчо виокремити аудит оподаткування як окремий напрям незалежного аудиту;

2. Затвердити рекомендації щодо основних організаційних імперативів при проведенні аудиту оподаткування для великих підприємств;

3. Закріпити на законодавчому рівні обов'язковість підрозділу внутрішнього аудиту на великих підприємствах, куди входить команда, що здійснюватиме внутрішній аудит оподаткування;

4. Встановити обов'язкову сертифікацію для фахівців, що проводять аудит оподаткування великого підприємства.

Запропоновані рекомендації допоможуть аудиторським компаніям проводити більш якісний аудит оподаткування великих підприємств а отже, і підвищити ступінь довіри до аудиту оподаткування як окремого напрямку.

Література

1. Візіренко С. В., Копил Я. М. Удосконалення методики аудиту фінансових результатів діяльності підприємства та його фінансового стану. *Управління змінами та інновації*. 2021. № 1. С. 18–23. URL: <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/3/1> (дата звернення: 08.09.2025).

2. Фоміна Т. В. Методика аудиту розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. *Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах: колективна монографія*. 2025. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/a9bb26a4-f87d-4725-b640-79ef7d870ef8/content> (дата звернення: 08.09.2025).

3. Пугаченко О. Б. Організаційні засади виконання завдань з аудиту розрахунків із бюджетом за податком на додану вартість. *Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах: колективна монографія*. 2025. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/3050bb63-8747-40c0-8b2b-310c2a5752d3/content> (дата звернення: 08.09.2025).

4. Волчанська Л. В., Юшковський Д. Д. Податковий аспект організації обліку та аудиту податку на додану вартість. *Економіка та суспільство*. 2022. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-10> (дата звернення: 08.09.2025).

5. Тростянська К. М., Яромич Л. С. Організація податкового аудиту розрахунків з оплати праці. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. Т. 1, № 6. с. 261–265. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/12/vknu-es-2021-n-6-t-1-300.pdf#page=261> (дата звернення: 08.09.2025).

6. Білобровенко Т. В., Шквара Д. О. Шляхи удосконалення організації та методики аудиту розрахунків з оплати праці. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2023. № 6. С. 23–27. URL: <http://es.khpi.edu.ua/article/>

view/298884/291452 (дата звернення: 08.09.2025).

7. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 08.09.2025).

8. Відпрацювали платників, що мали взаємовідносини з контрагентами - платниками ПДВ, які відповідають критеріям ризиковості. *cvp.tax.gov.ua*. URL: <https://cvp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/848504.html> (дата звернення: 08.09.2025).

9. Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків : Наказ Міністерства фінансів України від 02.06.2015 № 524. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#Text> (дата звернення: 08.09.2025).

10. Постанова Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 21.06.2022 у справі № 804/1750/14. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104904061> (дата звернення: 08.09.2025).

11. Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (2010-2023). *Державна служба статистики України*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 08.09.2025).

12. Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2024 рік. *Державна служба статистики України*. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin/fin_new/fin_new_u/arh_ved_roz_u.htm (дата звернення: 08.09.2025).

13. Кількість зареєстрованих юридичних осіб за організаційно-правовими формами господарювання (Архів 2025). *Державна служба статистики України*. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/edrpoou/ukr/EDRPU_2023/ks_opfg/arh_kzuo_opfg_25.htm (дата звернення: 08.09.2025).

14. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 08.09.2025).

15. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text> (дата звернення: 08.09.2025).

16. Про затвердження Вимог до корпоративного секретаря акціонерного товариства : Рішення НКЦПФР від 28.09.2023 № 1089. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/document/?id=13889526> (дата звернення: 08.09.2025).

17. Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги і рекомендації : Правила від 12.03.2020 № 118. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/document/?id=10687172> (дата звернення: 08.09.2025).

References

1. Vizirenko S. V., Kopyl Ya. M. (2021) Udoskonalennia metodyky audytu finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstva ta yoho finansovoho stanu [Improvement of the methodology for auditing the financial results of the enterprise's activities and its financial condition]. *Change Management and Innovations, No 1. pp. 18-23*. Available at: <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/3/1> (accessed September 8, 2025).

2. Fomina T. V. (2025) Metodyka audytu rozrakhunkiv z biudzhetoм za podatkom na dodanu vartist [Methodology for auditing budget settlements for value added tax]. *Innovatsiini tendentsii v pravi ta sotsialno-ekonomichnykh vidnosynakh: kolektyvna monohrafiia*. Available at: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/a9bb26a4-f87d-4725-b640-79ef7d870ef8/content> (accessed September 8, 2025).

3. Puhachenko O. B. (2025) Orhanizatsiini zasady vykonannia zavdan z audytu rozrakhunkiv iz biudzhetoм za podatkom na dodanu vartist [Organisational principles for performing tasks related to auditing budget settlements for value added tax]. *Innovatsiini tendentsii v pravi ta sotsialno-ekonomichnykh vidnosynakh: kolektyvna monohrafiia*. Available at: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/3050bb63-8747-40c0-8b2b-310c2a5752d3/content> (accessed September 8, 2025).

4. Volchanska L. V., Yushkovskyi D. D. (2022) Podatkovyi aspekt orhanizatsii obliku ta audytu podatku na dodanu vartist [Tax aspects of organizing accounting and auditing of value added tax]. *Economy and society*. No 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-10> (accessed September 8, 2025).

5. Trostianska K. M., Yaromych L. S. (2021) Orhanizatsiia podatkovoho audytu rozrakhunkiv z opłaty pratsi [Organization of payroll tax audit]. *Bulletin of Khmelnytskyi National University*. vol. 1 No 6. pp. 261-265. Available at: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/12/vknu-es-2021-n-6-t-1-300.pdf#page=261> (accessed September 8, 2025).

6. Bilobrovenko T. V., Shkvara D. O. (2023) Shliakhy udoskonalennia orhanizatsii ta metodyky audytu rozrakhunkiv z opłaty pratsi [Ways to improve the organisation and methodology of the audit of payment

calculations]. *Bulletin of the National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute (economic sciences)*. No 6. pp. 23-27. Available at: <http://es.khpi.edu.ua/article/view/298884/291452> (accessed September 8, 2025).

7. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]: Kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (accessed September 8, 2025).

8. Vidpratsiuvaly platnykiv, shcho maly vzaiemovidnosyny z kontrahentamy - platnykamy PDV, yaki vidpovidaiut kryteriiam ryzykovosti [Checked taxpayers who had relationships with counterparties - VAT payers that meet the criteria of riskiness]. *cvp.tax.gov.ua*. Available at: <https://cvp.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/848504.html> (accessed September 8, 2025).

9. Pro zatverdzhennia Poriadku formuvannia planu-hrafika provedennia dokumentalnykh planovykh perevirok platnykiv podatkov [On the approval of the procedure for forming the schedule for conducting documentary planned audits of taxpayers]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 02.06.2015 No 524. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#Text> (accessed September 8, 2025).

10. Postanova Kasatsiinoho administratyvnoho sudu Verkhovnoho Sudu vid 21.06.2022 u spravi № 804/1750/14 [Decision of the Supreme Court's Cassation Administrative Court dated June 21, 2022, in case No. 804/1750/14]. Available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104904061> (accessed September 8, 2025).

11. Finansovi rezultaty do opodatkuvannia pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti z rozpodilom na velyki, seredni, mali ta mikropidpriemstva (2010-2023) [Financial results before taxation of enterprises by types of economic activity, categorized into large, medium, small, and micro-enterprises (2010-2023)]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed September 8, 2025).

12. Finansovi rezultaty do opodatkuvannia pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti z rozpodilom na velyki, seredni, mali ta mikropidpriemstva za 2024 rik [Financial results before taxation of enterprises by types of economic activity, categorized into large, medium, small, and micro-enterprises for the year 2024]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin/fin_new/fin_new_u/arh_ved_roz_u.htm (accessed September 8, 2025).

13. Kilkist zareiestrovanykh yurydychnykh osib za orhanizatsiino-pravovymy formamy hospodariuvannia (Arkhiv 2025) [Number of registered legal entities by organizational and legal forms of business (Archive 2025)]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/edrpy/ukr/EDRPU_2023/ks_opfg/arh_kzuo_opfg_25.htm (accessed September 8, 2025).

14. Pro tovarystva z obmezhenoiu ta dodatkovoiu vidpovidalnistiu [On Limited and Additional Liability Companies]: Zakon Ukrainy vid 06.02.2018 No 2275-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (accessed September 8, 2025).

15. Pro aktsionerni tovarystva [On Joint Stock Companies]: Zakon Ukrainy vid 27.07.2022 No 2465-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text> (accessed September 8, 2025).

16. Pro zatverdzhennia Vymoh do korporatyvnoho sekretaria aktsionernoho tovarystva [On the Approval of Requirements for the Corporate Secretary of a Joint Stock Company]: Rishennia NKTsPFR vid 28.09.2023 No 1089. Available at: <https://www.nssmc.gov.ua/document/?id=13889526> (accessed September 8, 2025).

17. Kodeks korporatyvnoho upravlinnia: kliuchovi vymohy i rekomendatsii [Corporate Governance Code: Key Requirements and Recommendations]: Pravyla vid 12.03.2020 No 118. Available at: <https://www.nssmc.gov.ua/document/?id=10687172> (accessed September 8, 2025).